

Pääministeri Karl-August Fagerholmin III hallituksen ohjelman lisäpöytäkirja

Pöytäkirja hallitussopimukseen liittyvistä kysymyksistä, joiden yksityiskohdista on sovittu

1. Yleinen talouspolitiikka

Pyritään työllisyyden ylläpitämistä silmällä pitäen myöntämään verohelpotuksia ennen muuta voimataloudelle ja lisäämään uuden tuotannon poisto-oikeutta.

Liikevaihtoverotusjärjestelmä uudistetaan siten, että se nykyistä vähemmän rasittaa tuotantoa nostamatta kuitenkaan välttämättömystarvikkeiden hintoja. Ryhdytään kiireellisiin toimenpiteisiin metsätyöväen aseman turvaamiseksi.

Hallitus kiirehtii verotuksen kokonaisuudistuksen toteuttamista.

2. Työllisyyspolitiikka ja teollistaminen

1. Suunnitelmallisen teollistamiskehityksen sekä aktiivisen tuotanto- ja työllisyyspolitiikan toteuttamiseksi asetetaan hallituksen käyttöön kokonaistaloudellista kehitystä tutkiva ja suunnitteleva elin, jonka avulla ja yhteydessä yhdenmukaistetaan taloudellinen tutkimus- ja suunnittelutyö. Tämän elimen työssä on kiinnitettävä keskeistä huomiota vajaatyöllisyysalueiden kysymyksiin.

Hallitus antaa tutkia, miten teollisuuden pientuotannon markkinoiden kehittämiseksi nykyistä tarkoituksenmukaisemmiksi. Maataloustulon turvaamiseksi säädetään laki, jolla maatalousväestön tulot sidotaan maatalouden tuotantokustannusten vaihteluihin pitämällä peruskautena elokuuta 1958. Uutta lakia sovelletaan satovuoden 1958-59 alusta lukien. Maatalouden tuotantosuuntaa pyritään tarkistamaan niin, että viljan viljely lisääntyy siihen sopivilla alueilla, jolloin Itä- ja Pohjois-Suomessa voidaan keskittyä karjataloustuotannon harjoittamiseen. Tehokkain tuotantopoliittisin toimenpitein sekä edistämällä maitotaloustuotteiden kotimaista kulutusta palautetaan maataloustuotantoon tasapaino ja pyritään voimakkaasti supistamaan kannattamatonta vientiä.

3. Sosiaalipolitiikka

Hallitus pyrkii kiirehtimään sosiaalisen turvallisuusjärjestelmämme yleistä kehittämistä. Annetaan työttömyysvakuutuslakiesitys, joka rakentuu sille periaatteelle, että vakuutuksen kustannuksiin osallistuvat työnantajat, valtio ja työntekijät itse. Vakuutuksen vaikutusala pyritään saattamaan riittäväksi ja sen merkisemät työttömyyskorvaukset suuruudeltaan toimeentuloedellytyksiä vastaaviksi. Hallitus tukee pyrkimyksiä yleisen työajan lyhentämiseksi ja ryhtyy valmistelemaan uuden työaikalain säätämistä, jolla työaika yleisesti lyhennettäisiin kansainvälinen kehitys ja kansantaloutemme kestävyys huomioiden. Maatalouden sekä metsä- ja uittotyöväen työaikalaeista annetaan viipymättä eduskunnalle erilliset esitykset.

Hallitus antaa esityksen vuosilomalain muuttamisesta niin, että kaikki toisen palveluksessa olevat työntekijät saatetaan nykyistä tasa-arvoisempaan asemaan lomaetuihin nähden sekä korvaamalla voidaan edistää myös ulkomaista myyntiä ajatellen. Ammattikoulutusta tehostetaan nimenomaan suurten ikäluokkien työhön sijoittumista silmällä pitäen.

2. Tekstiilityöllisyyden lisäämiseksi pyritään tälle tuotannonalalle antamaan lisää valtion hankintoja.

3. Puupolttoaineen käytön edistämiseksi nimenomaan ensi talvea ajatellen:

a) säädetään ulkomaisille polttoaineille tuontitulli, jonka suuruutta määrättäessä otetaan huomioon tuontipolttoaineiden kansainvälinen hintataso. Sellaiselle teollisuudelle, joka teknisistä syistä ei voi käyttää puupolttoainetta samoin kuin teollisuudelle, jonka kustannukset kohtuuttomasti nousisivat, myönnetään tullipalautusta. Polttoöljyn liikevaihtovero kumotaan.

b) ulkomaisten polttoaineiden kuljetusrajoituksia tehostetaan.

c) talousneuvoston jaoston suositukset kotimaisen puupolttoaineen käytön edistämiseksi toteutetaan,

d) ryhdytään toimenpiteisiin pienpuuta ja turvetta käyttävien voimalaitosten rakentamiseksi.

4. Uusien teollisuuslaitosten rakentaminen

a) Edistetään puunjalostusteollisuuden rakentamista erityisesti Pohjois-Suomeen ja käytetään rahoitukseen myös työllisyysvaroja. Vientimaksuvaroilla tuetaan lähinnä selluloosatehtaiden rakentamista sekä vajaatyöllisyysalueiden metsävarojen saattamista jalostustoiminnan piiriin.

b) Toteutetaan rauta- ja terästeollisuuden laajentamissuunnitelmat (Otanmäki - Koverhar - Kolari) - kannattavuusnäkökohdat ja vajaatyöllisyysalueiden työllisyyden turvaaminen huomioonottaen käyttämällä tähän tarkoitukseen myös työllisyysvaroja. Näiden periaatteiden mukaisesti, jos hankittavat selvitykset sitä edellyttävät, irroitetaan eduskunnan Otanmäelle myöntämä määräraha.

5. Rahapolitiikka

Ellei korkosopimukseen ensi tilassa päästä, säädetään korkolaki. Indeksiehtoa pyritään lieventämään ja lopettamaan 100- prosenttisten indeksitalletusten vastaanotto.

4. Maatalouspolitiikka

Hallitusryhmät sitoutuvat hyväksymään eduskunnassa lain maataloustuotteiden hintojen määrittämisestä asiasisällöltään seuraavanlaisena:

1. Laki säädetään olemaan voimassa kolme satovuotta ja sitä sovelletaan satovuoden 1958/59 alusta lukien. Hallituspuolueet ovat sopineet siitä, että mikäli palkkojen indeksisidonnaisuusjärjestelmä jatkuu maataloustulolain voimassaolon päättyessä lakia maataloustulon turvaamisesta jatketaan.

2. Perusajankohdaksi otetaan elokuussa 1958 vallinnut hinta- ja kustannustaso kausivaihtelut huomioon ottaen, kuitenkin niin, että maidon, sianlihan ja kananmunien osalta käytetään elokuussa 1958 voimassa olleita tavoitehintoja (maito 29:31, sianliha 240:- kananmunat 225:-).

3. Maataloustuotteiden hinnat pidetään lain voimassaoloaikana samassa suhteessa tuotantokustannuksiin kuin ne olivat lain perusajankohtana.

4. Edellisen kohdan edellyttämässä maatalouden tuotto- ja kustannuslaskelmissa.

a) käytetään satovuosien 1954/55 - 1956/57 keskimääräisiä tuote- samoin kuin työ-, tarvike- ja muiden kustannustekijäin määriä kuitenkin niin, että maatalouden kokonaistyömenekki lasketaan Etelä-Suomen tutkimusalueen 10 -25 ha muunnettua maatalousmaata käsittävien kirjanpito viljelmien työmenekin perusteella.

- b) maatalouteen sijoitetun oman pääoman korkoa ei lueta kustannuksiin,
- c) viljelijäperheen suorittama maataloustyö hinnoitellaan samanarvoiseksi palkatun työn kanssa,
- d) vientituessa tapahtuvia muutoksia ei oteta huomioon maataloustuotteiden hintatasoon vaikuttavana tekijänä.

5. Milloin satovuoden kuluessa oli tapahtunut yhteensä vähintään viiden sadanneksen suuruinen yleinen palkkojen muutos, valtioneuvosto ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin maatalouden tuoton ja kustannusten välisen suhteen muuttamiseksi satovuoden jäljellä olevalta osalta samaksi kuin se oli ennen yleistä palkkojen muutosta.

6. Milloin maatalouspalkkojen kehitys huomattavasti poikkeaa yleisestä palkkakehityksestä valtioneuvostolla on oikeus ottaa tämä huomioon määrättäessä maataloustuotteiden hintoja.

7. Maatalouden hintatoimikunnan elokuussa 1958 tekemää ehdotusta maataloustuotteiden hintojen määrittämisestä satovuodeksi 1958/59 ei toteuteta.

Kutsutaan koolle eduskunta hyväksymään ns. lykkäyslaki ja annetaan uusi lakiesitys eduskunnalle niin nopeasti, että se saadaan säädetyksi lokakuussa ja satovuoden 1958/59 maataloushinnat vahvistetaan 1.11.1958 mennessä.

8. Asetetaan toimikunta tekemään ehdotusta maatalouden vientipalkkioiden rahottamiseksi siten, että maatalous myös omalta osaltaan osallistuu kustannuksiin.

9. Rasvakysymyksen hoitaminen.

- a) margariinin raaka-aineiden perustulli pysytetään nykyisellä tasolla,
- b) ravintorasvoille säädetään valmistevero, joka korvaa pääosan hinnantasauksesta,
- c) pieni hinnantasausmaksu säilytetään tuontirasvojen hintojen vaihteluiden tasoittamiseksi,
- d) hallitus myötävaikuttaa margariinin valmistuksen supistamiseksi. Voin ja margariinin kuluttajahintoja ei nykytilanteessa muuteta,
- e) voin ja juuston kotimaista kulutusta pyritään lisäämään:

- tutkitaan mahdollisuutta nostaa maidon rasvaprosenttia 0,4 %:lla, mikä merkitsee kuluttajahinnan nousua 2:-/l,

- tutkitaan mahdollisuutta käyttää vientipalkkiovaroja voin ja juuston hinnan alentamiseksi sosiaalisesti heikossa asemassa oleville.

10. Maatalouden ulkoisen rationalisoinnin edistämiseksi ryhdytään toimenpiteisiin maatalouden perusluoton järjestämiseksi.

11. Uutta maankäyttölakia ryhdytään toteuttamaan kiinnittämällä erityistä huomiota pienten tilojen elinkelpoisuuden parantamiseen ja tilojen pirstoutumisen estämiseen. Ason ja Aravan määrärahojen nykyinen suhde säilytetään.

12. Edistetään kotimaisten puutarhatuotteiden menekkiä ja siinä mielessä tutkitaan mahdollisuutta tarvittaessa rajoittaa tuontia.

13. Maa- ja metsätalouden verotuksessa olevat, erityisesti perheenjäsenten työn ja kotitarvepuun verotukseen liittyvät epäkohdat korjataan.

5. Sosiaalipolitiikka

1. Säädetään uusi Arava-laki ja sovitaan määrärahasi 7,5 mrd.mk vuodessa. Jos rakennuskustannukset nousevat, määrärahaa vastaavasti lisätään.

2. Siirtotyömailla työskenteleville perheen huoltajille maksetaan päivärahaa tai annetaan heille muita etuja.

3. Työttömyysvakuutuslakiesitystä valmisteltaessa hallitus harkitsee voitaisiinko:

a) työttömyysvakuutuksen piiriin ottaa työntekijät, jotka edellisenä vuonna ovat olleet palkkatyössä ainakin 90 vuorokautta ja jotka täyttävät työttömyyskortistoon pääsyn edellytykset.

b) vakuutusmaksun suorittaminen järjestyy siten, että työntekijät ja työnantajat maksavat 1/2 % työntekijälle suoritetusta työpalkasta ja loput kustannuksista suoritaisi valtio sekä että kansaneläkelaitoksen yhteyteen perustettaisiin työttömyysvakuutusosasto.

4. Pakollinen tapaturmavakuutuslaki uudistetaan eduskunnassa käsiteltävänä olevan lakiesityksen pohjalta.

5. Maatalouden työaikalaki samoin kuin metsä- ja uittotyöväen työaikalaki annetaan asiantuntijain valmisteltavaksi. Lakien johtavana periaatteena tulee olla maa- ja metsätaloudessa työskentelevien saattaminen nykyistä tasa-arvoisempaan asemaan muiden alojen työntekijöihin verrattuna ottamalla samalla huomioon pienviljelyvaltaisen maataloutemme erikoisolosuhteet.